І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237.
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 237. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 10-го ГРУДНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 10, 1957 No. 237. VOL. LXIV.

НЕВДАЧА З ПЕРШИМ САТЕЛІТОМ НЕ ПОВИННА БУТИ ПРИЧИНОЮ ЗНЕВІРИ — ЗАЯВЛЯЄ НІКСОН

ПЕРШИЙ ПРОБНИЙ САТЕЛІТ ЕКСПЛЬОДУВАВ НАД ЗЕМЛЕЮ; ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ЗАЖАДАВ ДОКЛАДНОГО ЗВІТУ ПРО ЦЮ НЕВДАЧУ; ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ ДОМАГАЮТЬСЯ СЛІДСТВА

Вашингтон. — Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив у пресовому інтерв'ю на коридорі Капітолю, що американський нарід не повинен зневірюватися тим, що вистрелений 6-го грудня перший пробний американський сателіт експльодував зараз над землею і не полетів у стратосферу, щоб кружляти довкола Землі. Віце-президент сказав: „На мою думку, ми повинні підтримати морально наших науковців, які працюють над сателітом, і допомогти їм. Відійдім від мурів плачу і діймо як дійсні американці. Ми мусимо так робити, і робім це по-американьки." Президент заявив, що і він не є вдоволений з тієї невдачі, але він не попадає в розпач, бо „немає причини бути дефетистом і самообвинувачем". Нам не подобається, коли завалиться міст, але ми починаємо його наново будувати, — казав Ніксон. Віце-президент хотів своєю заявою заспокоїти нарід, який почав голосно нарікати на цю невдачу з п'ятниці минулого тижня. Нарікали на неї не тільки широкі кола громадянства, але і члени Конґресу, які виявили своє невдоволення з тієї невдачі на летовищі в Кейп Канаверал, Флорида, з 6-го грудня, коли перший пробний сателіт експльодував дві секунди після вистрілу. Третя частина ракети, в якій був і штучний сателіт, не була пошкоджена, і тому є надія, що в недалекому можна буде почати нову пробу вистрелити штучний місяць в міжплянетні простори. Демократичні сенатори в Конґресі, а також і деякі республіканські, заявили, що невдача з керованою ракетою „Венґард", — це „сильний удар по престижу ЗДА закордоном і по Айзенгаверовій адміністрації в цій країні". Демократичний провідник в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон сказав, що це „найбільше поширена і найпринизливіша невдача в нашій історії". Президент Айзенгавер зажадав, щоб департамент оборони прислав йому повний звіт про те, чому ракета „Венґард" не експльодувала. Пресовий секретар Джеймс С. Гаґерті заявив в Геттисбурґу, Па., де през. Айзенгавер перебував на відпочинку з кінцем тижня, що Президент є невдоволений із невдачі на Флориді. Але голова проєкту „Венґард" д-р Джан П. Геґен заявив, що перша невдача з пробним сателітом зовсім „не припізнила справи випущення в повітряні простори штучного сателіта згідно з давнішнім проєктом". Сенатори заявляють, що будуть вести переслухання в цій справі. Представники уряду зменшують невдачу зі штучним сателітом, говорячи про те, що ця „невдача з науковим сателітом не має впливу на продукцію керованих ракет". Докладний звіт про невдачу з сателітом буде готовий аж в середині цього тижня. Дорадник сенатської комісії Едвін Л. Вайс вже конферував із майбутніми свідками на сенатській слідчій комісії. — Секретар оборони Ніл Г. Мек-Елрой, який перебуває в Лондоні, заявив, що невдача з ракетою „Венґард" не знищила в ньому надії на те, що ЗДА таки випустять свого штучного сателіта.

Президент вимагає уповноваження у справі зменшення митних тариф

Вашингтон. — Як повідомляють з Білого Дому, уряд през. Айзенгавера плянує передати під розгляд Конґресу, що збереться на свою сесію в січні 1958 р., справу продовження дійсности Акту з 1934 р. про взаємні торговельні договори й вимагатиме у зв'язку із цим уповноваження зменшити на 25% існуючі митні тарифи. Згідно з пропозицією уряду, згаданий акт мав би бути продовжений на дальших п'ять років і він давав би право урядові зменшувати кожного року митні тарифи на 5 процент. Востаннє він був продовжений у 1955 році на три роки і на протязі цього періоду митні тарифи були зменшені на 15 процент. Акт про взаємні торговельні договори дає повновласть Президентові встановляти з окремими державами договори у справі обопільних редукцій митних тариф і през. Айзенгавер уважає цей акт наріжним каменем американської закордонної економічної політики. В політичних колах висловлюють переконання, що продовження цього акту зустріне в Конґресі дуже гостру опозицію, тим більше, що противники його готуються вже сьогодні до завзятої боротьби із тенденцією дальшої редукції митних тариф.

За 10 років можна буде летіти атомовою ракетою на Марс

Ню Йорк. — Командант ракетової дружини Мартин Розенблюм і колишній німецький спеціяліст від зброї V-2, який тепер працює при конструкції далекосяжної ракети, д-р Крафт А. Ерікке заявили на зборах Американського Ракетового Товариства, що впродовж десятьох років вдасться випродукувати атомову ракету, якою можна буде летіти людині на Марс або на Місяць. Розенблюм заявив, що немає основних перешкод до збудування такого атомового літака, який летів би в міжплянетарні простори, хоч інженери мусять ще розв'язати деякі проблеми у зв'язку з цією проблемою. Д-р Крафт А. Ерікке подав навіть плян будови такого літака, яким люди могли б летіти на Місяць або Марс.

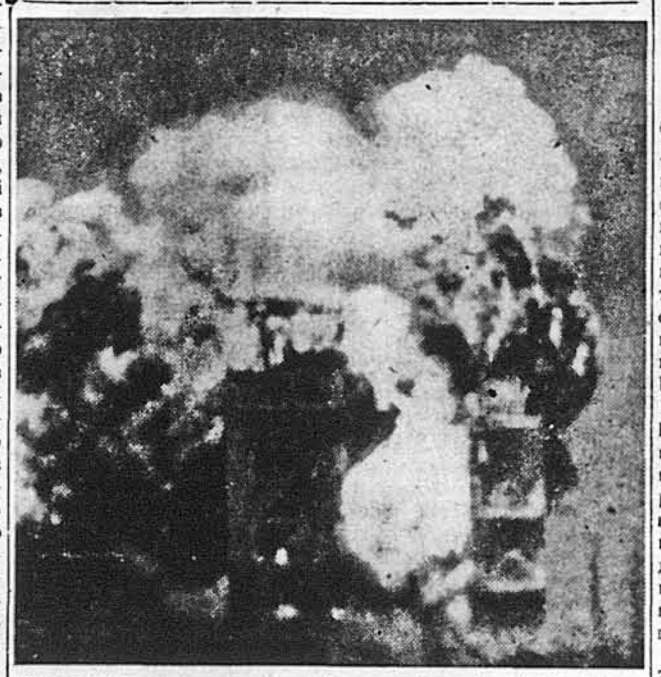
В АМЕРИЦІ

● **Поштовий уряд** повідомляє, що різдвяні посилки треба надавати не пізніше як 10-го грудня, щоб вони своєчасно дійшли до адресатів, які живуть у віддалених місцевостях цієї країни. Посилки на ближчі віддалі треба надавати не пізніше як 16-го грудня. Найкраще надавати посилки летунською поштою. Їх треба добре опаковувати, і чітко та точно адресувати, зазначаючи число поштової зони.

● **Посадник Сан Франціско** (Каліфорнія), Джордж Крістофер просить президента Айзенгавера заявити, кого він підтримує як кандидата на сенатора: його Крістофера, чи губернатора Гудвіна Дж. Найта, який також хоче бути сенатором Каліфорнії. Найт похвалився був, що Айзенгавер підтримує його, і Крістофер хоче, щоб Президент публічно це потвердив, або заперечив.

● **Демократичний сенатор** із Массачусетс, Джан Ф. Кеннеді, заявив у Ню Йорку на прийнятті, влаштованому в клюбі „Юніон Ліґ", що тепер багато говорять про вишкіл інженерів і науковців, але зовсім мовчать про вишкіл політиків. Тим часом загально панує думка про те, що політики — це „невишколені люди", — сказав Джан Кеннеді.

● **Демократичний конґресмен** Артур Вінстед заявив, що підготовляє законопроєкт про заборону призидентові перебрати команду над крайовою ґвардією під час миру. Цьому конґресменові з Міссіссіпі не сподобалось, що Айзенгавер сфедералізував був крайову ґвардію в стейті Аркенсо під час шкільної кризи в Литтл Року.

Хмара диму оповила ракетні інсталяції на базі Кейп Канаверал після безуспішної спроби із випущенням першого американського сателіта землі. Причиною неуспіху була завчасна експльозія ракети.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ СТАЄ ДО ЗМАГАНЬ У ЗБІРЦІ НАРОДНОГО ФОНДУ

Ню Йорк. — Велика місцева Українська Громада, очолювана своїм Комітетом Об'єднаних Організацій, що є рівночасно Філією УКК, рішила стати до змагань у збірці Народного Фонду УКК та здобути перше місце, яке тепер займає громада в Шикаго. В тій справі відбулось тут, в залі Джуньйор Гайскул, минулої неділі, 8-го грудня, громадське віче, яке відкрив голова Об'єднаного Комітету мґр. Роман Гутлевич та яким проводила президія з д-ром В. Вишиваним на чолі і пп. Базарком та сот. Зілінським у складі. На вічу виголошено три основні доповіді. Адв. Ст. Ярема, екзек. директор Політичної Ради УКК, промовляючи в заступстві неприявного через недугу проф. Лева Добрянського, говорив про працю УКК, зокрема про його акцію у Вашинґтоні, член Дирекційної й Політичної Рад УККА, проф. Іван Вовчук говорив про політичні напрямні УКК, базовані на безкомпромісовій боротьбі проти співзвучних собі міжнародного комунізму і московського імперіялізму, а п. Ю. Ревай, директор канцелярії УКК, говорив загально про працю УКК та можливості її поширення, якщо б на це були відповідні фонди. П. Іван Винник, референт Народного Фонду при Об'єднаному Комітеті, дав загальний огляд стану Народного Фонду на терені великого Ню Йорку. В оживленій дискусії, в якій висловлено також ряд критичних завваг на адресу УКК і його діячів, всі погоджувались в необхідному посиленню збірок і збільшення пожертв на цілі Народного Фонду. В тій справі схвалено відповідні резолюції. В окремій резолюції засуджено шкідливу для боротьби проти большевизму акцію російського НТС.

В Ню Йорку відзначили 10-ліття з дня смерти Юрія Клена

Ню Йорк. — Український Театр в Америці і Об'єднання Українських Письменників „Слово" 8-го грудня ц. р. в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку відзначили 10-річчя з дня смерти визначного поета Юрія Клена. На програму склалися: „Вступне слово" Євгена Маланюка; доповідь Юрія Лавріненка під заголовком „Життя і головний твір Юрія Клена"; рецитація фраґментів епопеї „Попіл імперій" у виконанні Йосипа Гірняка і Олімпії Добровольської. У другій частині артисти Українського Театру в Америці Іва Гірняк-Кулін, Ганна Дерлиця, Ольга Кириченко, Лідія Крушельницька, Володимир Змій, Ігор Шуган і Михайло Яблонський виконали „Коло життьове" і „Україна" Юрія Клена. Велика заля Народного Дому була повна публіки, яка щирими оплесками приймала виконувану програму.

Хор „Кобзар" виступив з концертами в Ню Йорку і Филаделфії

Ню Йорк. — В суботу 7-го грудня ц. р. у залі Фешен Інституту у Ню Йорку вудбувся концерт мішаного хору „Кобзар" і його філармонійної оркестри з Филаделфії під орудою д-ра Антона Рудницького. Ціла виконувана програма була, в порівнянні з попередніми виступами того хору, нова, деякі твори вперше виконувані. Започатковано концерт „Вечерницями" Ніщинського із солістами М. Лисяк (сопран) і О. Татунчаком (тенор). З українських хорових творів з оркестрою відспівано ще С. Людкевича 2-гу частину „Кавказу" та (вперше) „Пролог" до Франкового „Мойсея" — Антона Рудницького, з солістами І. Гавриловим (баритон) і О. Татунчаком (тенором). З чужинного репертуару виведено Хор з опери „Паяци" Леонкавалля та Хор з опери Бізета „Кармен". Сама оркестра відіграла з окремій точці „Інтермеццо" і Танок композиції А. Рудницького. На наддаток хор відспівав у супроводі оркестри „Любіть Україну" до слів Сосюри того самого композитора. З окремими двома точками виступала канадійсько-українська оперна й телевізійна артистка Леся Зюбрак, кольоратурне сопрано, відспівавши в першій частині чотири українські пісні (Січинського, Балтаровича, Гайворонського і Алябієва) та в другій частині — арії з „Лилика" Штравса і „Севільського Цирульника" Россіні. Хор виступав в народних одягах в українській частині репертуару та у вечірніх одягах в міжнародній частині програми. Одяг проєктувала Христина Дохват, вишивки виконувала Ірина Козак, а виготовлено одяги в кооперативі „Базар" у Филаделфії. Велика на 1.400 осіб заля була майже вщерть виповнена. Виконавців, солістку і дириґента публіка вітала щиро оплесками і квітами. Концерт з тою самою програмою повторено наступного дня, в неділю 8-го грудня у залі Гай Скул-у на Спрінґ Гарден у Филаделфії.

ВІДБУЛИСЬ ЗБОРИ ДИРЕКЦІЙНОЇ РАДИ ЗУАДК

Рада однодушно схвалила довір'я д-рові. В. Ґаланові і всій Екзекутиві; стверджено нові потреби і можливості розвитку і діяльности ЗУАДК та вирішено поробити відповідні заходи для їх використання

Филаделфія. — Минулої суботи, 7-го грудня, тут відбулись чергові збори Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК), на яких вислухано звітів і розглянено та обговорено критично діяльність Комітету за останніх 11 місяців, схваливши в результаті однодушно повне довір'я президентові Комітету д-рові Володимирові Ґаланові і очолюваній ним Екзекутиві. Обговоривши нові потреби і можливості розвитку та діяльности цієї харитативної установи американських українців, Дирекційна Рада схвалила ряд заходів для використання тих можливостей і розгорнення відповідної активности для допомоги потребуючим українцям.

Основний звіт з діяльности ЗУАДК склав д-р Вол. Ґалан. Із звіту виходить, що впродовж цього року ЗУАДК переселив до цієї країни з різних країн Европи 1,396 родин українських скитальців, разом 3,527 осіб. Крім того, ЗУАДК взяв участь у переселюванні мадярських втікачів після минулорічного повстання, оформивши переселення 350 осіб, в цьому деяку кількість українців з Мадярщини. В звітовому часі продовжувано також, в рямках можливостей і засобів ЗУАДК, допомогову акцію для залишенців, як також розгортано суспільну службу ЗУАДК в цій країні. Звіт із основної перевірки майна і діловодства ЗУАДКомітету здав в імені Контрольної Комісії її голова п. Роман Слободян. Із звіту виходить, що впродовж 11 звітових місяців ЗУАДКомітет мав 183,233.67 прибутків, що разом із переносом готівки з попереднього року ($43,-312.19) становило $226,545.86. Розходи в тому часі були $195,278.69, отже в касі ЗУАДК остається тепер $31,267.-17. У прибутках найменшу суму становлять членські внески, бо тільки $2,567, як також пожертви громадянства на харитативні цілі, бо тільки 15,588.18 долярів. Найбільшу суму становила позичка від уряду (50,000 дол.) та звороти коштів транспорту через океан ($42,921.86) і вже в Америці ($24,879.32). У розходах найбільшу рубрику становлять кошта переселення, себто транспорт переселенців ($72,729.32) і грошова допомога залишенцям у різних країнах ($29,808.26). Адміністраційні кошти в звітовому часі виносили $22,-964.65.

Контрольна Комісія, як і опісля Дирекційна Рада, звернула окрему увагу на гостру критику ЗУАДКомітету і, зокрема його президента д-ра Ґалана, яку в звітовому часі повів европейський представник ЗУАДКомітету д-р Перегінець та яка знайшла відповідний відгомін також в европейській українській пресі. В цій справі Контрольна Комісія долучила до звіту окремий розділ своєї опінії, яку рішено передати ще для узгіднення з окремою екзекутивною комісією і опісля проголосити до публічного відома.

Відповідну увагу приділено найближчій різдвяній кампанії ЗУАДК в справі збірки пожертв „коляди" на харитативну акцію ЗУАДК. В нарадах, якими проводили на переміну д-р В. Ґалан і п-ні О. Лотоцька, взяло участь 22 члени Екзекутиви, Контрольної Комісії і Дирекційної Ради.

Проф. Р. Островський, президент Білоруської Національної Ради відбув зустріч з українським громадянством у Ню Йорку

Ню Йорк. — 6-го грудня Український Відділ Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів в Америці (ПАБНА) влаштував для українського громадянства зустріч з гостем із Европи, проф. Радаславом Островським, президентом Білоруської Національної Ради та містоголовою Ради Народів АБН. Зустріч відбулася в новопридбаному домі Організацій Визвольного Фронту в Ню Йорку. На зустрічі, крім українців, були приявні представники білоруського, словацького, хорватського, болгарського та мадярського Відділів ПАБНА. В своїй доповіді проф. Р. Островський розповів про сучасне напружене міжнародне становище та завдання в ньому АБН. Зокрема поінформував про підготову до світового Конґресу АБН і споріднених антикомуністичних бльоків народів Азії та Південної Америки і апелював до українського громадянства в ЗДА, щоб посилили свої акції у допомозі визвольній боротьбі уярмлених Москвою народів. Після доповіді та дискусії відчитано резолюції, в яких дано оцінку шкідливій діяльності для визвольної акції поневолених народів російської еміґраційної групи НТС.

ОН не всилі вирішити справи Альжиру

Об'єднані Нації. — Політична Комісія Об'єднаних Націй у повному складі 82-х членів ОН виявила в минулу п'ятницю 6 грудня нездібність прийняти будь-яку резолюцію у справі французько - альжирського спору. Жадна з двох зголошених резолюцій — загальникова резолюція кількох західніх держав і Індії з підтримкою збоку ЗДА та резолюція арабських країн, що поручала застосування права самовизначення до Альжирії — не зуміла здобути більшости голосів. Вони поділились докладно 37—37 з 5 державами, що стримались і Південною Африкою, що була відсутня. Франція стрималась від голосування, але такий вислід голосування вважає за свою перемогу.

„ТРИЗУБ" ПРОГРАВ У ЗМАГАННЯХ З ГАКОАГ 2:3

Ню Йорк. — Минулої неділі, 8 грудня, тут відбулись змагання української футбольної дружини „Тризуб" з Филаделфії, яка остаточно була прийнята до Американської Футбольної Ліґи, з дружиною Гакоаг, що мин. року була мистцем Ліґи. „Тризуб" програв 2:3 і тепер займає, після Гакоаг, друге місце в табелі Ліґи. В найближчу неділю „Тризуб" розіграє останні змагання першої рунди з Юрік Тракерс і, якщо б у цих змаганнях переміг, то зайняв би перше місце в табелі Ліґи у цій першій рунді.

ТІТО ЗАПЕВНЯЄ ПРО СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД МОСКВИ

ДІСТАВАТИМЕ ДАЛІ ДОПОМОГУ ВІД ЗДА

Београд. — Маршал Тіто запевнив американського амбасадора Джеймса Рідлберґера про дальшу ніби-то повну незалежність югославської політики від Москви не вважаючи на „братерські взаємини" югославської комуністичної партії з іншими комуністичними партіями у світі, як про це повідомив в минулу суботу комунікат ЦК югославської компартії. З черги амбасадор Рідельберґер у 1½-гокинній розмові з Тітом з'ясував йому докладно американську закордонну політику та ті поважні сумніви щодо незалежного характеру югославської закордонної політики, що їх викликує солідарність Юґославії з Москвою в усіх важливих справах закордонної політики. Зокрема Рідельберґер звернув увагу на надзвичайно прикре враження, що його викликало у вільному світі визнання Юґославією східньо-німецького комуністичного режиму та її одногозгучне з Москвою становище в справі Середнього Сходу. Юґославський міністер закордонних справ Коча Поповіч, який брав участь у розмові американського амбасадора з юґославським диктатором, у пізнішому пресовому інтерв'ю боронив Юґославію проти закидів її підпорядкування Москві. Він запевняв, що Юґославія визнала Східню Німеччину не тому, щоби зробити приємність Совєтам, тільки тому, що прийшла сама до переконання, що найпростіший шлях до з'єдинення Німеччини веде через розмови Західньої Німеччини зі Східньою, якої екзистенції не можна заперечувати. Юґославські лідери покликуються на факт, що Юґославія не підписала декларації 12-х комуністичних держав у Москві. ЦК юґославської компартії одобрив становище юґославських представників в Москві, які відмовились підписати ту заяву. У цій заяві говорилось про керівну ролю Совєтів та про потребу скріплення варшавського пакту (військового бльоку СССР і сателітів під проводом совєтського штабу), а це, мовляв, перечить політиці Юґославії, яка зберігає невтральність і не підтримує ніякого військового бльоку держав. В усякому разі — Юґославія діставатиме дальшу допомогу від ЗДА. У 1958 році вона дістане різних товарів на круглу вартість 15 мільйонів долярів, головно харчів. До цього часу Юґославія Тіта дістала коло 800 мільйонів американської економічної допомоги та на кругло 1 більйон — зброї. Здається, що ЗДА вишлють ще Юґославії ті літаки, що їх обіцяно їй уже раніше.

Еспанія вислала воєнні кораблі до Марокко

Рабат, Марокко. — Еспанія вислала 8 воєнних кораблів, чотири кружляки і чотири менші одиниці, на води недалеко південно-марокканського порту Аґадір. Ця воєнна ескадра зайняла позиції яких 10 морських миль від Аґадіру, відкіля можна бачити кораблі голим оком. Ця еспанська морсько-воєнна демонстрація стоїть у зв'язку з війною марокканських партизанів проти еспанців у приморській смузі довкола міста Іфні, що її Еспанія не захотіла передати під суверенітет Марокко. Еспанія офіційно признала свою поважну воєнну поразку: вона мусіла очистити з своїх військових ґарнізонів містечка Талюін і Соук ель Галета. За еспанським комунікатом евакуацію тих міст переведено задля „скорочення фронту", що його, мовляв, трудно боронити на довжині 84-х миль в пустинних горах проти сильних партизанських відділів. Марокканські газети повідомляють, що в бою за ті міста згинуло 50 еспанців і що партизани схопили кільканадцятьох еспанських вояків в полон. Іфні є єдиним більшим містом, що його ще боронять еспанці. Марокканський престоло-наслідник Муляй Гассан, який є реґентом на час перебування в ЗДА короля Мохаммеда V., вислав широке повідомлення про ситуацію в Марокко за посередництвом своєї сестри княжни Ляллля Алеши, яка з трьома молодшими сестрами відлетіла в минулу суботу до свого батька в ЗДА. Всі чотири дочки прибули в минулу неділю до Ню Йорку.

Гаммершилд вернувся з Середнього Сходу

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд вернувся у суботу 7 ц. м. з свого 5-денного перебування на Середньому Сході, куди їздив, заалярмований запальним станом ізраїльсько - йорданських відносин. Він відмовився ствердити виразно, чи його місія причинилась до заґарантування середньо - східнього миру і чи бодай вона скріпила існуюче між Ізраїлем і арабськими країнами перемир'я. У дуже обережній заяві він ствердив тільки, що він „полагодив деяку скількість малих, але важливих справ" і що він думає „допоміг до злагіднення тамошнього напруження". Йорданія погодилась — у висліді заходів Гаммершилда — на дальші ізраїльські транспорти товарів на здемілітаризовану гору Скопус, що належить до Ізраїлю, але окружена йорданською територією, під умовою, що надалі буде всетись докладна контроля здемілітаризованого обширу. Йорданія боїться, що Ізраїль тайком фортифікує її.

У СВІТІ

● **Комуно - німецькі погрози** відтяли західній Берлін від світу і спричинили раптовий приплив утікачів із Східньої Німеччини на Захід. Якщо в третьому тижні листопада ц. р. із Східньої Німеччини втекло до Західньої 4,958 осіб, то в четвертому тижні того місяця це число зросло вже до 6,160 осіб. Пересічно впродовж останнього року втікало на Захід по 4,500 втікачів.

● **Сімон Сільва**, 28-літня англійська фільмова зірка, померла на удар серця. Її знайшли мертвою в готелі. На фільмовому фестивалі в Каннах у 1954 році, вона викликала була сенсацію, з'явившись із американським артистом Робертом Мічумом на фотозділмання у — делікатно кажучи — некомпетентному одязі.

● **Маршал Пібул Сонґрам**, який впродовж 10-х років був прем'єром, а від вересня ц. р. коли втратив це становище внаслідок військового перевороту переховувався у Камбоджі, переїхав через Гонґ Конґ до Японії. Він заявив, що протягом року „студіюватиме" в Японії, після чого переїде до ЗДА, а до Сіяму вернеться в залежності від відносин, які там пануватимуть. Газети пишуть, що Пібул Сонґрам заздалегідь подбав про те, щоб переказати поважні суми грошей до закордонних банків.

● **Раффаеле Даллесандро**, сицилійський „кабаллеро", чотири роки тому дав своїй нареченій, Марії Ротондо Баліва, револьвер з словами: „Якщо не одружусь з тобою — можеш мене застрелити". Тиждень тому Марія Баліва зустріла свого нареченого, який все це не рішився, чи одружуватись, і — застрелила його.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

КРЕНКШО І ТОЛБЕРТ ПРО УКРАЇНУ

Українського націоналізму не вдалося Москві знищити. Спротив України триває — такий висновок міркувань двох найвидатніших публіцистів англомовного світу і водночас із цим найкомпетентніших експертів у совєтських справах.

Перший із згаданих публіцистів — це відомий британський аналіст, колишній довголітній співробітник британської військової місії у Москві, автор книжок „Щілини в кремлівському мурі" і „Росія без Сталіна" — Едвард Кренкшо. У своїй статті, надрукованій в американському журналі „Лайф" (з 2-го грудня 1957) п. н. „Хрущов за машкарами", Кренкшо дає одну з найцікавіших характеристик Хрущова „базікала і душогуба, хитрого змовника і безоглядного грача". До своєї кар'єри в комуністичній партії Хрущов готовився довго і наполегливо, і саме наполегливість та безоглядність допомогли йому добитися в той час, коли Сталін ліквідував без розбору, направо й наліво, дійсних та здогадних суперників, призначення на становище московського намісника на Україні в 1938-му році.

Виходячи з цих прикмет Хрущова, Кренкшо стверджує, що Сталін послав Хрущова на Україну тому, що вважав її за „одну з найбільш загрозливих і небезпечних областей" Совєтського Союзу: „Україна була чищена й перечищена, але все це не задовольняло Сталіна. Була вона осередком небезпеки не тільки з огляду на можливість нападу Німеччини, але й тому, що українського націоналізму не повелося ніколи знищити до кінця". Доручене Сталіним завдання Хрущов виконував блискуче. Згідно з підрахунком Кренкшо, Хрущов, займаючи становище першого секретаря центрального комітету компартії в Україні, усунув яких 3,000 провідних її членів, що на той час означало — фізичну ліквідацію. Доконавши цього „діла", Хрущов по двадцяти роках всю вину і відповідальність за проведену ним самим чистку скинув на мертвого вже Сталіна.

Перебування Хрущова в Україні, роля ліквідатора спротиву, яку він виконував, досвід, здобутий ним „на становищі абсолютного володаря великої і невокірної республіки" — все це дало Хрущову, на думку Кренкшо, підготову й силу до здійснювання своїх диктаторських амбіцій після смерти Сталіна і водночас із цим спромогу зліквідувати таких грізних суперників, як Берія, Молотов, Маленков, Каганович і востаннє Жуков.

Що Україна є й тепер найзагрозливішим і найуразливішим для Москви місцем Совєтського Союзу — стверджує також відомий американський публіцист, військовий і летунський співробітник часопису „Ню Йорк Геральд Трібюн", Ансел Е. Толберт у своїй статті, надрукованій у згаданій газеті п. н. „Смертні присуди розкривають захитання червоних на Україні". Нав'язуючи до недавнього повідомлення про процес проти українських націоналістів з Рівенської округи і до проголошених у його висліді смертних вироків, Толберт заявляє, що цей процес і ці присуди є підтвердженням інформацій совєтських вояків, передаваних ними минулого року на Мадярщині, про те, що совєтські війська продовжують бої з українськими повстанцями в Україні.

Далі Толберт з'ясовує, що Москва має в Україні й інші труднощі, особливо у зв'язку із зростом численної „кляси" українських науковців і техніків у незалежній колись країні, нині другій — за величиною — совєтській республіці. З цього погляду — на думку Толберта — має свою вагу факт, що головними центрами наукової активности, зв'язаної з Міжнародним Геофізичним Роком, є тепер стародавня столиця України — Київ, із своєю Астрономічною Обсерваторією, і Полтава, місце перемоги Петра над шведськими й українськими арміями, із своїм Гравіметричним Інститутом.

Торкається Кренкшо у своїй статті теж і совєтських намагань знівечити, чи хоч би й підірвати добре ім'я і репутацію української еміграції у світі, зокрема у ЗДА, де українці своєю чисельністю, організованістю і наполегливою працею здобувають собі повагу і признання.

Обидва виступи — Кренкшо і Толберта — свідчать про те, що Україна повинна бути одним із головних факторів у політичному думанні вільного світу в його боротьбі проти агресії Москви.

ШЕФ СОВЄТСЬКИХ ДИВЕРСАНТІВ У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

У 1953-му році на англійських воєнних кораблях в англійських і західньо-німецьких доках та в скандинавських портах цілий ряд „нещасливих випадків" заалярмував не тільки місцеві поліційні органи, але й військові контррозвідчі апарати. 25 січня 1953 р. велика пожежа вибухла на трансокеанському кораблі „Експресс оф Канада" місткости 20,000 тонн в Ліверпулі. 28 і 29 січня спалахнули пожежі на кораблі „Квін Елізабет" — американському корабельному велетні, і наступного дня вибухи потрясли англійськими літаконосцями „Тріюмф" і „Ворріор". Через кілька днів після того стався вибух на літаконосці „Індомітейбл", коли він плив до Мальти, при чому 36 осіб поранено. В розмірно короткому часі незрозумілі пошкодження виникли на англійському кружляку „Сентавр", на нищильнику „Дюшесс" і фреґаті „Термаґент". З невідомої причини з'явився вогонь в доках Гамбурґу, знищивши поважну частину одного з доків. Цікаво, що всі кораблі, на яких коїлися „нещасливі випадки", брали безпосередню чи посередню участь в Корейській війні. Спосіб, як вибухали ті пожежі, та характер експльозій вказували виразно на одне керівництво. Західньо-німецька і альянтська контррозвідки швидко розгадала загадку.

Всі ці й багато інших пізніших „нещасливих випадків", до яких, мабуть, треба зараховувати й таємничі катастрофи з англійськими літаками, це були заздалегідь дбайливо заплановані й зорганізовані саботажні акції. Інтересні інформації на цю тему надрукував відомий журнал „Рідерс Дайджест" у виданні за листопад ц. р. у статті Джерома Вилсона. Згідно з його твердженням, керівником тих багатьох саботажів і підривних акцій був Ернст Вольвебер з офіційним титулом міністра народної безпеки Німецької „Народної Республіки". Це — старий комуніст, який має 35-річну практику у підривній роботі. Протягом 5-ох років він є — з призначення Москви — командантом: 1. саботажної акції, зверненої спеціяльно проти кораблів, корабельних доків та портових споруд у країнах НАТО, 2. шпигунської сітки на терені Західньої Німеччини й країн НАТО, що має збирати відомості військового характеру, і 3. комуністичного підпілля, спеціялізованого головно на схоплюванні невигідних для комуністів осіб та на вбивствах. Який десяток держав має Ернста Вольвебера на списку найбільш пошукуваних злочинців. Але одній тільки шведській поліції вдалося арештувати його під час громадянської війни в Еспанії у зв'язку з саботажними актами на 17-ох скандинавських кораблях, що їх комуністи не хотіли були допустити до еспанських портів. Вольвебера засудили на 3 з половиною роки в'язниці, і він відсидів їх всупереч настирливих заходів, просьб і грозьб совєтської амбасади. Але, після його виходу на волю, совєтська амбасада раптом поставила домагання видати його, як нібито обманця, що поповнив в СССР різні злочини. Його кар'єра під час останньої війни невідома, але в 1953 році він вигринув у совєтській зоні Німеччини, як шеф і реорганізатор таємної поліції. Він швидко здобув собі похмуру славу, як „камерад Ернст", і під цим іменем знають його й західні контррозвідки.

Ернст Вольвебер відомий із своєї спеціяльної манії спричиняти найбільш рафіновані експльозії. Арештовані в Західній Німеччині й інших західніх країнах „абсольвенти" спеціяльної, фінансованої Совєтами саботажної школи в Східній Німеччині, зрадили чимало таємниць цієї шпигунсько-саботажної роботи. На корабель підкидається вибуховий матеріял в кусках вугілля чи старого заліза. Інколи його перепачковують з борошном чи цукром. Під корабельні сидження й матраци підкладають „вічні пера" з високовибуховими речовинами. За зізнанням підвладних Вольвебера — він вислав був влітї 1952-го року 96 англійських комуністів і 18 докових спеціялістів, які перейшли саботажно-шпигунський вишкіл, до різних західніх портів. Коло 1,000 німецьких аґітаторів він примістив у західньо-німецьких робітничих організаціях. Як дбайливо вививіновується аґентів Вольвебера, можна було переконатись на одному такому аґенті, заарештованому в Штутґарті: він мав дві мікрокамери, ручну друкарську (не писальну) машину, надавчий і відбірний радіоапарат, 5,400 долярів готівкою і новий „Фолькcваґен". Окремо західньо-берлінська поліція приписує Вольвеберові 186 схоплень до січня 1957 р. та 77 невдалих спроб схоплення. Зокрема, його ділом було голосне свого часу викрадення в липні 1952 року з Західнього Берліну д-ра Вальмера Лінзе, голови протикомуністичної організації Вільних Юристів. Його захлороформували, втягли серед білого дня до авта і вивезли до східнього Берліну, де вже ждали два авта з комуністичною поліцією. Згідно з останньою вісткою, д-ра Лінзе вивезли до СССР, де й пропав за ним слід. Москва платить за схоплення активних протикомуністичних діячів по $10-12,000.

Вольвебер, знаючи, яку вартість має він для західніх розвідок, їздить тільки в опанцерованому авті, під охороною щонайменше трьох поліційних авт. Він не появляється в публічних місцях і живе не в ексклюзивній дільниці східнього Берліну, як інші комуністичні проміненти, а в охоронюваній удень і вночі віллі, оточеній кільчастим дротом і муром, наче у фортеці. Проте, він напевно знає, як скінчили своє життя всі дотеперішні совєтські поліційні шефи: Менжинський, Ягода, Єжов, Берія і численні інші, трохи менші риби.

До цих інформацій „Рідерс Дайджест" дає вступну, підзаголовкову заввагу: „Нікчемна активність совєтських терористів доказує, що Кремль, у змаганні до своєї мети, не зупиняється ні перед чим".

І. Верб'яний

ЄГИПЕТ — КРАЇНА НУЖДИ Й НЕДОЛІ

В останнім році Єгипет став країною, що про неї дуже багато пишеться й говориться. Він став предметом змагань між Москвою й Заходом, запальною точкою на мапі світу, що із неї може розгорітися світова завірюха. На Єгипет звернені очі цілого арабського світу, що його хоче перетягнути на свій бік Москва. Щоб зрозуміти та могти відповідно оцінювати події в Єгипті та зв'язані з Єгиптом, варто познайомитись дещо ближче з тією країною і її станом.

Єгипет — це одна із найстарших, колись висококультурних країн. Свою культуру й багатство завдячував він виливам ріки Нілу, і тому цю країну називано „даром Нілу". Намул, що лишається по кожнім виливі Нілу, такий урожайний, що в Єгипті збирають два, ба навіть і три врожаї з ріль річно, і тільки завдяки такій великій урожайності може вижити є так дуже густе населення країни.

Єгипет це країна без життьового простору. Його поверхня займає 386,198 кв. миль (1 мільйон кв. кілометрів), себто в два рази більше як Еспанія, але 96.6% цієї площі це пустиня. Тільки долина Нілу, що її від прадідніх часів штучно наводнюють, це управна, врожайна частина Єгипту. Ця управна смуга землі по обох берегах Нілу почавши від Асвану вниз ріки, має пересічно всього лише 10 миль ширини (16-17 кілометрів). Поза тою вузькою смугою простягаються пустині.

На цій вузькій смузі управної землі площею 12,000 кв. миль (30,000 кв. кілометрів) живе 22.5 мільйона людей. На один квадратовий кілометер припадає 600-700 осіб (для порівняння: в німецькій провінції Баден-Вюртенберґ, що має приблизно таку саму поверхню, живе 6,5 мільйона людей — отже 200 на кв. кілометер, і до того ця німецька провінція має добре розвинений промисл, що дає населенню добрі заробітки).

У 1897 році населення Єгипту начислювало 9,8 мільйона. За 60 років воно подвоїлося. До того рік-річно прибуває в Єгипті 350,000 нових ротів, отже кожного дня треба здобувати звідкілясь поживу для 1000-1500 новонароджених. Кожного дня збільшується потреба в новому життьовому просторі і росте голод.

Але ситуація не є безвихідною, бо розбудовою системи каналів, що розпроваджують воду по полях, та твоpенням великих водних резервуарів при допомозі велетенських гребель (як Асван) можна було б значно збільшити життьовий простір — управну поверхню для населення Єгипту.

Плянована Асванська гребля дала б можливість наводнити величезний шмат пустині — у 6-8 разів більший за всю управну поверхню теперішнього Єгипту — це майже стільки, як уся Західня Німеччина. Але до цього треба великого вкладу грошей і всякого технічного матеріялу та спеціялістів від будови водних гребель.

Крайню нужду єгипетських селян-фелягів спритно використовують большевики для своїх цілей, а Захід не робить нічого, хоч від закінчення другої світової війни минає 12 ють у своїм пляні спеціяльну ють усвоїм пляні спеціяльну допомогу культурно й економічно відсталим країнам.

Єгипет — це майже чисто аґрарна країна, бо більше як 70% населення живе з примітивного хліборобства. Перед земельною реформою Нассера було в Єгипті яких 2000 великих землевласників і багатих купців. Всі інші єгиптяни це були безземельні хлібороби-феляги і міський пролетаріят. І хоч земельна реформа дала селянам із розподілу великої посілости та з наділів землю, однак життьова стопа єгипетських селян лишилася жахливо низькою. Просто не можна зрозуміти, з чого живе єгипетська сільська біднота!

В 1953 році припадало пересічно на одну особу 39 єгипетських фунтів доходів річно (1 єгип. фунт — 3 доляри) — сума нижча як у якійбудь іншій країні світу за винятком Індії. Ось для прикладу: пересічний заробіток в ЗДА 799 (хоч у дійсності кошти прожитку значно більші), в Швайцарії — 390, в Англії — 284, у Франції — 240 єгипетських фунтів. Із цілого єгипетського доходу лише 32% припадає на хліборобство. Чистий дохід селян-фелягів творить тільки незначну частину із того, так що річний дохід більшости селянського населення не є більший як 6 єгипетських фунтів, тобто яких 18 долярів. Навіть при найскромніших вимогах це є страшно мало. Отже, за яких 1.25-1.50 доляра має вижити місячно кількаособова єгипетська родина! Вижити й одягнутися! При такім стані навіть найменші діти мусять допомагати батькам при роботах на ріллі.

Не диво, що Єгипет — колиска одної із найстарших і найоригінальніших культур світу — є країною жахливої нужди, що єгиптяни голодують і недоїдають, що їх десяткують всілякі хвороби і що загал населення живе в безпросвітній неграмотності. Не диво, що чужинця й туриста обскакують з усіх боків нуждарі й скиглять за бакшішем (милостинею).

І не диво, що вуха голодного єгиптянина так радо слухають нашіптувань большевицьких аґітаторів про рай і сите життя, що їх принесе совєтська влада в Єгипет.

І є зовсім певним, що коли Захід (конкретно ЗДА) не допоможе Єгиптові позбутися крайньої нужди, то він може легко впасти жертвою большевицької забріханости.

ТИ НЕ СОРОМСЯ...

Ти не соромся рук своїх,
Нехай шорсткі і мозолясті,
Візьму в свої долоні їх —
І подих спиниться у щасті,
Зомліє лоскітно душа,
І, мов на крилах, час полине,
Аж поки ранок зір ковша
Десь над Дніпром не перекине.
Туман опуститься на шлях,
На тихі плеса, на діброви...
Ми сонце стрінем на полях,
Душею чисті і здорові.
І так пройдемо по землі —
Нехай любов нас обіймає...
Це щастя — чесні мозолі,
І бідний той, хто їх не має.

ВАСИЛЬ ШЕВЧУК

Б. Гошовський

НАШІ МИСТЦІ-ГРАФІКИ, МИСТЕЦЬКІ ВИДАННЯ Й „ВЕСЕЛКА"

(1)

Характер і зміст цієї статті не відповідатиме вповні тій ширині теми, яку обіцяє заголовок, але й мета оцих зрештою, зовсім не професійно-мистецтвознавчих міркувань така, щоб передусім викликати обмін думок про цю ділянку образотворчого мистецтва, з якою найчастіше зустрічається широке коло громадянства власне за посередництвом книжки, оформленої мистцем-графіком. Відомо ж, що графіка має своє головне поле вияву й діяльности в книжці для дітей, в якій ілюстрація важить нарівні з текстом, а часто й домінує переможно над ним. Відомо теж, що в історичному аспекті українська графіка має свій ґрунт у рукописних книжках княжої доби і в візантійських первнях, досягаючи свого найвищого вияву в добу т. зв. козацького барокко, яке знову стало джерелом обнови й мистецького вивершення для Юрія Нарбута в першій чверті нашого сторіччя. Оці основні етапи, а далі, поруч з ними, українське народне мистецтво з його орнаментально-декоративними елементами, врешті шукання модернізму і разом з цим спроби синтезування — це й є шлях української графіки в останніх десятиліттях, який дав буйний розвиток власне книжної графіки і невідоме досі багатство по-мистецьки оформленої української книжки. Досить нагадати кипучу діяльність у Львові в роках після Визвольних Змагань у першу чергу Павла Ковжуна, щоб усвідомити подекуди просто революційність дії графічного мистецтва цього часу для української книжки і взагалі друку.

Українська графіка останніх десятиліть і сьогодні — поважна позиція нашого образотворчого мистецтва. В своєму реєстрі має вона ряд відомих імен, поруч яких виростають молоді таланти.

Хоч після останньої війни досить багато наших книжок появилось з обкладками роботи фахових мистців, проте назагал книжна графіка виявилася слабо. Слід відзначити такі появи, як „Поет" — Т. Осьмачки і „Білий світ" В. Барки — обидві в графічному оформлені М. Дмитренка, далі портрети князів В. Дядинюка, альбоми Ека, „Слово о полку" в оформленні Я. Гніздовського, репродукції підпільних дереворитів Ніля Хасевича, декілька видань ОПДЛ для дітей, як „Бім-Бом" О. Судомори, „Байки" Глібова з ілюстраціями цього ж мистця, „Меч і книга" В. Барагури в оформленні П. Андрусева, „Сестричка Мелася" М. Вовчка в оформленні Я. Гніздовського, „Гарфа Лейлі" з дереворитами Ю. Кульчицького, „Хлопці з зеленого бору" Роляника в оформленні М. Михалевича і ще декілька більших чи менших дитячих видань в оформленні П. Холодного, М. Левицького, Е. Козака, врешті всього на всього тільки три по-мистецьки оформлені шкільні видання — читанка „Золоті Ворота" з заставками, кінцівками й ілюстраціями М. Дмитренка, „Буквар" М. Вагилевича в оформленні Е. Козака і виданий у Парижі „Катехизм" в оформленні Ю. Кульчицького — це ті книжки, що ми їх затямили за їх мистецький вигляд. Були й інші, але їх рішуче — замало.

Причини такого стану ясні: розкішні мистецькі видання потребують своїх видавців-діячів культури, потребують своїх меценатів і своїх покупців. Який наш стан у видавничій ділянці — відомо. Культурні видавці обмежуються виданнями з мистецькою обгорткою-віньєтою, а попри такі рідкісні шляхетні мистецько-видавничі інтенції, як ось при виданні „Слова о Полку", заобсервовуємо не тільки неґування бодай сякого-такого і бодай зовнішнього оформлення книжки, але свідоме, послідовне й просто дике спотворювання — при фотоперевидаванні — тих наших давніших видань, що виходили з-під рук мистців-графіків і культурних видавців у високомистецькому вигляді. Це спотворювання є виявом повного духового примітивізму або й своєрідного садизму, і врешті хіба тільки їх сполукою можна товкмачити, напр., відомий уже факт, порізання на шматки високомистецької багатокольорової віньєти мистця О. Судомори до „Казка дітям невелика про курчатко й про шуліку" Є. Яворівського і видрукування всуміш із текстом частини цих шматків, до того ж одним брудним кольором. Подібного спотворення діждалася, напр., віньєта мистця В. Баляса до „Чорної Ради" П. Куліша, а що зроблено з мистецьким оформленням книжки „Зимові царівни" Р. Завадовича, яка 1943 р. вийшла була вперше з ілюстраціями В. Баляса — навіть у сні годі було б уявити! А вже сміх і сльози, коли, напр., портрет княгині Ольги, роботи мистця Е. Козака в книжці „Пісня про княжну Україну" В. Переяславця переходить метаморфозу і знечев'я стає портретом... Роксоляни на обгортці однойменної книжки О. Назарука, лише замість княжої корони намазано їй на голові якийсь ковтун.

Подібних фактів варварського знущання над творами наших мистців-графіків (поминаючи справу авторських прав мистців і письменників!) надзвичайно багато, і незрозуміло, чому ці факти аж ніяк не тривожать наші мистецькі і взагалі культурні кола.

Пригадується, як в Галичині, головно в журналі „Книжка", що виходив у 1925-их роках, ішла гостра атака наших авторів, видавців і книгарів проти неперебірливих у своїх способах „диких" перевидань у ЗДА і Канаді (головно покійним уже видавцем чехом Доячеком у Вінніпеґу), але коли тепер куди дикіща практика відбувається на наших же очах — ми мовчимо і наче вважаємо її за „нормальне" явище. Підкреслюю, мова тільки про неперебірливу й „дику" практику, бо, напр., таке старанне й культурне, за згодою мистця-ілюстратора зроблене фотоперевидання, як „Лис Микита" Івана Франка і таке ж культурне перевидання як „Вітрового батька торба" з ілюстраціями О. Кульчицької, старанно репродукованими з відомої серії народних казок „Нашим найменшим", з виправленим правописом, і врешті розкішні едмонтонські перевидання „Гайдамаків" з ілюстраціями Сластіона — такі появи треба з признанням вітати і одночасно жаліти, що їх так мало.

Д-р М. Дудра

З ЖЕНЕВИ ДО ТАНЖЕРУ

(З відвідин Европи)

(11)

Але для еспанців, при їхніх нужденних заробітках, і такі низькі ціни є зависокі. До того ж вони майже з дняна-день „підносяться віндою вгору, а заробітки шкутильгають за ними поволі по сходах". Уряд Франка пробує розв'язати проблему інфляції, але це йому не дуже вдається, бо там, де низька продуктивність робітника, там і заробітна платня не може бути висока у відношенні до цін. Для чужинців він розв'язує цю проблему в той спосіб, що час від часу обнижує виміннний курс пезети у відношенні до чужих валют, згідно з обниженням купівельної сили еспанського гроша. Проте, туристи купують еспанські пезети на „вільному ринку" поза Еспанією та на „чорному ринку" в самій Еспанії по далеко нижчій ціні як офіційний курс. В той час, коли найкращий офіційний курс, який недавно встановлено тільки для туристів, виносив 42 пезети за доляра, в Швайцарії, Танжері чи Ґібральтарі можна було одержати 50-55 пезет.

Життьовий стандарт еспанського робітника можна було б дещо піднести політикою рівнішого розподілу суспільного продукту. Річ в тому, що Еспанія є головно в цьому відношенні країною контрастів. Тут 83% населення одержує всього одну третю суспільного доходу. Тому немає нічого дивного, що еспанське робітництво обурюється, а еспанська робітнича, а то й католицька преса щораз настирливіше повторяє запит: Чому немає в нас соціяльної справедливости; чому наші робітники, на відміну від робітників інших країн, щораз бідніші, а наші магнати щораз багатші?" Такі запити ставлять також селяни та інтеліґенція. Покищо Франко не розв'язав цієї проблеми, і це — одна з головних причин, чому його режим останніми часами втратив багато на популярності. Деякі еспанці кажуть, що коли б не американська однобільйонова поміч, яка прийшла разом з американськими базами, та не туристичний рух, який сильно збільшився в кількох останніх роках, то їхнє народне господарство давно скрахувало б, а з ним скрахував би і теперішній режим. Поза тим еспанські почування до американців поділені: з одного боку вони пригадують собі, що ще недавно американський уряд навіть не хотів говорити з їхнім урядом, а з другого — вони здають собі справу, що американці це таки вартісний контрагент. Однак, американський уряд не дає їм спеціяльної нагоди виявляти свої почування; вихід американських вояків поза військові бази сильно обмежено, а коли вже і пускають їх на місто, то в цивільному одягу.

Не розв'язав Франко і притаманної еспанському характерові корупції, яка сильно підточує його режим, хоч деякі еспанці кажуть, що диктатура Франка власне остільки краща від інших диктатур, оскільки „злагіднена корупцією". Корупційні скандали трапляються навіть у найвищих державних і партійних колах і, в зв'язку з ними відбулася недавно велика чистка, жертвою якої впали високі державні урядовці, включно з міністром. Офіційну корупцію доповнює приватний „пасок". Недавно уряд Франка заборонив ввозити американські папіроси, щоб таким чином заощадити доляри на імпорт важливіших американських товарів. Та це зовсім не зменшило постачання американських папірос в Еспанії. Різниця тільки в тому, що тепер ці папіроси, замість тютюнових крамниць, продають „паскарі" по цілому Мадриді — на рогах вулиць при входах до підземної залізниці, по кавярнях, готелях тощо. У тому „промислі" працюють тисячі людей, головно старших, жінок, дітей та калік. Це досить дрібний промисл, бо навіть елеґантно вдягнені панове звичайно купують не цілу пачку нараз, а по кілька папірос. Як на „паскову" ціну, американські папіроси зовсім дешеві, бо пачка коштує всього 30 центів (в Англії по офіційній ціні — 75 цент.). Але на еспанські відносини це так якби платити 2 доляри за пачку. Найцікавіше те, що цей чорний ринок абсолютно ніхто не турбує.

При такій „індивідуальній" вдачі еспанців Франко мабуть має рацію, коли думає, що його співгромадяни не доросли ще до демократії, і що по його смерті введений ним авторитарний устрій має бути збережений в монархічній формі. Та багато еспанців не поділяє його думок. Лише шляхетські роди та індустріяльні потентати підтримують його вповні в цьому. Зате поділені думки католицького клиру і навіть самої „фаланги". Більшість населення, зокрема робітники, селяни та інтеліґенція, воліють республіканський режим.

Наш прекрасний настрій під час перебування в Мадриді зіпсував нам останній день, коли ми пішли купувати квиток на поїзд до Ґібральтару. Нас остерігали, що в Еспанії купують квитки за кілька днів наперед, бо інакше треба дуже довго чекати в черзі або купувати „на паску". Та ми не дуже вірили в це, поки не переконались на власній шкірі.

Хоч наш поїзд виїжджав щойно о 9-ій годині вечора, вже о 9-ій годині ранку цього дня було запізно замовити квиток через туристичну аґенцію. Тому ми пішли до залізничого бюра, де продають квитки. Тут товпились маси народу, але по двогодинному чеканні в черзі ми таки добились до каси. Але тим часом вибила полуднева година і віконце каси замкнули перед самим носом. Треба було йти на стацію, але там відчиняли квиткові каси щойно від 3-ої години. Перечекавши цей час і знову настоявшись в черзі понад дві години, ми нарешті одержали квиток і виїхали до Ґібральтару.

В сепаратці першої кляси нашого поїзду, крім нас, був знову тільки один пасажир і ми могли виспатися, хоч поїзд тряс немилосердно. Красвид між Мадридом і Ґібральтаром дуже нагадує красвид, який ми бачили між Барсельоною і Мадридом — це гориста напівпустиня з убогою рослинністю, яку немилосердно жарить сонце. Еспанські поїзди не мають штучного охолоджування і тому вдень у них доволі гаряче. При швидкій їзді помагає дещо провів, коли відчинити вікна. А на кожній стації пасажири гасять свою спрагу вином, лимонадою чи „кока-колою"; та й звичайна „аґва фреска", тобто холодна вода, яку розносять в глиняних глечиках малі хлопці і старі жінки, має великий попит.

Наш поїзд заїхав не просто до англійського Ґібральтару, а до навпроти положеного, маленького еспанського містечка Альжесирас. Звідси переброались ми корабликом, за 20 хвилин, до Ґібральтару. За нами полишили ми країну, яка, хоч і бідна та відстала, але дуже цікава своєю екзотикою. Це — одинока країна в Европі, де схрещуються два світи — романський і орієнтальний. Тут ще до кінця 15-го століття були араби (остання мавританська фортеця, Гранада, впала в 1492 р.). Тому немає нічого дивного, що тут стільки орієнтального елементу в архітектурі, вигляді, психіці та звичаях народу, танцях, музиці, співах тощо. Цим Еспанія саме цікава для чужинців.

Д-Р ІВАН ТУРЯНСЬКИЙ

(Спомин в першу річницю смерти)

Д-р Іван Турянський народився 6 квітня 1889 р. в Коломиї, Західня Україна, в міщанській родині. В родині Турянських були два сини і чотири дочки, з яких найстарша була вчителькою української мови в Українському Учительському Жіночому Семінарі в Коломиї, а три молодші, як абсольвентки Укр. Ж. Уч. Семінара, за часів польської окупації, не мали права одержати праці як вчительки, працювали інтензивно на суспільно - громадському полі. Д-р Іван Турянський скінчив гімназію в Коломиї. Опісля студіював право на університетах в Чернівцях і у Львові. Був учасником процесу т. зв. 101, в боротьбі за український університет у Львові. По закінченні студій був конципієнтом у д-ра Степана Федака у Львові. Там одружився з панною Полянською, сестрою проф. Юрія Полянського. В їхнє щасливе життя вдерся трагічний випадок, коли люта смерть забрала д-рові Турянському його молоду дружину, при народженні сина. Сироту внука виховала пані Полянська і він тепер живе в Ню Йорку як інженер.

В такому стані застає д-ра Турянського перша світова війна. Від перших днів бере він активну участь в організуванні українського леґіону УСС. Перед навалою московських військ австрійські війська і УСС відступили в боях у гірське пасмо Карпат.

Весною 1915 р. поведена офензива відкинула московські війська з Карпат. З початком березня 1915 р. до Коломиї ввійшли австрійські війська, і тоді польський леґіон, який, маршуючи через нашу Гуцульщину, набрав немало наших хлопців гуцуликів у свої ряди, створив з них осібну частину, назвавши її „Гуцульською дружиною". Цю групу наших добровольців польське командування кидало на найбільше небезпечні відтинки фронту, в наслідок чого та частина мала великі втрати. Тоді прибув до Коломиї д-р Іван Турянський, як делеґат з Вишкільного Коша УСС для набору добровольців. Бюро для набору добровольців приміщено в Народному Домі. Опорожнено багато кімнат для приміщення новозголошених. Вістка про появу нашої делеґації блискавкою розійшлася по місті і цілій Коломийщині. Я тоді закінчив був 17-ий рік життя і я був вписаний на листу добровольців, які масово зголошувались з міста і з сіл на виїзд до Коша УСС, який в той час був приміщений в Варпалянці біля Мукачева на Закарпатті.

Тоді сл. п. д-р Іван Турянський блискуче виконав свій обов'язок. Масу новозголошених, з браку вільних місць, розміщено по українських родинах в місті.

В першій половині березня назначено від'їзд до Варпалянки. День перед від'їздом відбулося прощальне Богослуження в Коломийській церкві, на якому о. Фіголь, тодішній катехит, виголосив зворушливу прощальну проповідь, розкидаючи поміж ряди добровольців квіти червоної калини.

На другий день по півночі, попрощавшися з батьками, братами й сестрами, я пішов до Народного Дому, звідки мав відійти відділ новобранців на коломийську стацію. При вході до Народного Дому я запримітив молодих хлопців в одностроях польських леґіонерів. Я довідався про незвичайно цікаву і милу подію. Ціла т. зв. „Гуцульська дружина" за допомогою своїх зв'язкових, які добре законспіровано, поінформовані д-ром Турянським малими групками по півночі перед від'їздом транспорту добровольців до Варпалянки, прибула до Народного Дому. Тут негайно відбулася виміна, одягу поміж новозголошеними в шкільних одягах так, що в короткі зовнішній вигляд колишніх „дружинніків" в нічому не зраджував їхню вчорашню приналежність. Темним ще ранком чвірками рушив похід з Народного Дому на залізничу стацію, де зайняв місця в приготованому поїзді, і о 5 год. рано рушив через Делятин-Ясіння до Мукачова.

Командування польського леґіону негайно поробило відповідні заходи в австрійській військовій команді, внісши скаргу про дизерцію „дружинніків". Відповідні протизаходи, командування Українського Леґіону унешкідливили ці доноси про „дезертирів", з яких зорганізували похідний курінь, що по Великодніх святах 1915 р. відійшов на фронт на Маківку.

По першому бою УСС на Маківці команда Коша відпустила на безреченцеву відпустку усіх УСС-ів, у віці нижче 18 років.

На таку відпустку поїхав і я до дому, а австрійська влада перевела бранку від 18—50. Не допомогла мені посвідка безреченцевої відпустки і я попав до австрійської армії в лютні 1916 р. Тому дальша діяльність д-ра Турянського в УСС мені не відома.

Цілий час визвольних наших змагань покійний брав активну участь в них, а по закінченні, їх, отворив адвокатську канцелярію в 1924 р. в Коломиї, продовжуючи активну діяльність на суспільно громадському полі. В році 1932, по закінченні технічних студій, я відкрив бюро присяжного землеміра в рідній Коломиї.

Тут довелось мені співпрацювати зі сл. п. д-ром Турянським. Його бачилося на всіх зібраннях, які відбувалися в місті, та був у проводі всіх місцевих товариств, як Т-во Рідна Школа, УКТОДІ, Т-во Охорони Воєнних Могил, Просвіта, Окружний Союз Кооператив, та Організація Українців міста Коломиї. Його цінні вказівки, та фахова порада, усе були помічними, головно в передвоєннім часі, коли адміністраційний апарат польського окупанта був наставлений на „звєнкшенє сєн польскєґо стану посядання".

Так прийшов вересень 1939 р., упадок Польщі і прихід червоних московських „визвольників". В перших місяцях коломийська адвокатура перша дістала удар. Вночі НКВД арештувало і вивезло сл. п. д-ра Турянського, а також Миколу Новака — члена управи Т-во Просвіта. Цей перший вивіз на Сибір, дуже насторожив і пригнобив д-ра Турянського, якому пощастило виїхати в Польщу під час переселювання з Коломиї німецьких колоністів.

В році 1944, коли знов зближалася червона навала, виїхав покійний з родиною до Німеччини, де по закінченні війни перебував в таборах УНРА, а опісля переселився до ЗДА. Втрата Батьківщини, туга за нею, та важка фізична праця, прикувала Його на довший час до ліжка, та 29 листопада 1956 р. відійшов він від нас у вічність, залишивши в смутку і горю дружину Ольгу з Рондяків і її сина з цього ж подружжя, сина з першого подружжя, та три замужні сестри, Тимчукову, Цісикову і Стефу Зелик, які живуть в околиці Ню Йорку зі своїми чоловіками. Нехай цей спомин, буде букетом квітів на могилу сл. п. д-ра Турянського, як в першу річницю його смерти, нехай Йому ця земля буде легкою. Спи, Друже спи, та про долю - волю України сни! . . .

Михайло Березовський

● **Шофер** амбулянсу в Річмонді, Каліфорнія, Джім Рейд за час своєї служби прийняв уже 67 новонароджених. Цими днями зателефонувала по амбулянс пані Мексайн Богенен, щоб її відвезли до шпиталю. Рейд приїхав, щоб її забрати, але „бузько" поспішився, і Рейд 68-й раз мусів бути акушеркою.

• ПОВІДОМЛЕННЯ •

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „БОЯН" в НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА

відбудуться

25-го ГРУДНЯ 1957 р. о год. 7:30 P. M.

в Нар. Домі в Ню Йорку,

зі слідуючим порядком нарад:

1. Відкриття Зборів;
2. Вибір Президії;
3. Одобрення порядку нарад;
4. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів;
5. Звіт Управи: голови, секретарки, скарбнички, бібліотекаря та Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами.
7. Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
8. Вибір нової Управи;
9. Внески і запити;
10. Закриття.

На випадок невистарчальної кількости присутніх членів, Збори відбудуться о 1 год. пізніше, вже без огляду на кількість присутніх.

ЗА УПРАВУ:

Л. Артимишин, голова — **М. Михайлів**, секретарка

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

ЗАКЛИК СЗХ

Вже впродовж 7-ох років Самостійний Залотий Хрест ім. Ольги Басараб під Різдво кидає заклик під гаслом збірки „Діти — дітям!"

Лише раз на рік маємо Свято Різдва Христового, коли діти Америки обдаровують своїх братчиків і сестричок у Німеччині, Австрії, Бельгії, Еспанії, Англії, Італії та Франції. Святий Миколай з Америки приходить до наших найменших і найбідніших в Европі, до дітей скитальців, що мешкають в понурих, здебільшого неопалюваних бараках. Святий Миколай приносить з собою яскравий промінчик сонця дітям, а їх батькам моральну підтримку. Адже почуття, що ми не самі, що існує хтось на світі, що пам'ятає і дбає про нас, кинутих на призволяще в чужинецьке море, є тим маяком, що світить уночі навіть і під час бурі. Так пишуть з далекої Европи, відбиваючи в тих листах свої найглибші почуття.

Цього року, як і в минулих роках, ми звертаємося до всіх людей доброї волі, у яких добробут і матеріяльні достатки не знищили ще співчуття до мізерії тих, що ще й досі живуть в злиднях, без жадних виглядів на краще майбутнє.

Народ наш каже: „З кожного по нитці, — бідному сорочка!" Пришліть свою пожертву на адресу:

Independent Gold Cross
215 Broome St., New York 2, N.Y.

або зложіть в одній із нижчеподаних крамниць, та не відмовте дати свою пожертву панямчленкиням Самостійного Золотого Хреста, що звернуться до Вас із листами! Ми не просимо Вас про надмірно-велику жертву. Дайте стільки, скільки для вас не трудно, але — дайте всі!

Зокрема, звертаємося і до вас, щасливі і забезпечені діточки американського континенту, відмовте собі хоч раз на рік у купівлі якоїсь вибагливої забавки, або один раз не підіть до кіна, а заощаджені таким чином гроші пришліть своїм братчикам і сестричкам в далекій Европі. Зробіть так самі, а крім того й приятелів своїх заохочуйте, щоб і вони пішли за вашим прикладом. Твердо віримо в те, що цей наш заклик знайде якнайщиріший відгук у серцях усіх українців.

Адреси крамниць, де можете скласти свої пожертви:

"ARKA" — 48 E. 7th St., New York 3, N. Y.

"EKO" — 145 Second Avenue, New York 3, N. Y.

"SURMA" — 11 E. 7th Street, New York 3, N. Y.

"DIADEM"—140 Second Ave., New York 3, N. Y.

"NASZ BAZAR" — 77 E. 7th Street, New York 3, N. Y.

Управа Самостійного Золотого Хреста.

Передріздвяний Базар.

Зближається свято Різдва Христового, велике свято християнських родин, радісне свято дітей. Колись, на рідних землях були коляди, вертеп, традиційні родинні обряди. Скільки втіхи, радісного хвилювання! Нитка спогадів про ті незабутні хвилини так і тягнеться все життя. В нових умовинах на американській землі наші діти не мають змоги пережити всю велич містерії Різдва Христового на основі нашої вікової традиції. Все ж таки тут вони втішатимуться щедрими дарунками. Але навіть цієї радости не знатимуть бідні діти українських залишенців в Европі.

64-тий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку бажає допомогти і тим і тим. Вже третій рік улаштовує передсвяточний базар дарунків для дітей на св. Миколая і Різдво Христове. В своїй праці ця організація має на увазі два моменти. До наших дітей на американському континенті вона підходить з виховного становища; хоче дати їм у руки дарунки, що були б зв'язані з нашою традицією. Матері застануть там і ляльки в прекрасних стилевих народних одягах з усіх земель рідної України, і пшеничні колоски як імітацію внопа в гуцульському глечику, і свічки в вишивках у різьблених ліхтарях, і святовечірній стіл (кутя, мак), а все те по незвичайно низьких цінах. Ми певні того, що коли дитина дістане такий дарунок у радісні дні свят, то мати пояснить їй його значення і тим скріпить у ній любов до рідного.

Друга мета нашого базару має харитативний підклад. Увесь дохід з нього йде щороку на допомогу бідним дітям наших залишенців за океаном, на святочні дарунки для них, щоб принайменше на Різдво викликати усміх радости на їх блідих обличчях. Кожний відвідувач базару матиме нагоду прочитати зворушливі подяки і побачити знимки дітей наших залишенців. 64-тий Відділ СУА утримує на свої кошти садочки у Людвіґсфельді та Розенгаймі, а крім того висилає підмоги старшим безпомічним жінкам-науковцям, учителькам, студенткам, хворим.

Жінки 64-того Відділу СУА жертвують кожну вільну хвилину свойого обмеженого часу, щоб проготовити експонати на базар. Голова Відділу, п. Хр. Восвідка принесла ще в червні наруччя полотна для вишивання, а члени розділили його між себе, щоб присвятити свої вакаційні дні для доброї справи. П. Ніля Тершаковець, що взяла на себе ввесь тягар керівництва, крім улаштування станків приготовляє мистецьку кераміку, прибирає ляльки, жертвуючи кожну вільну хвилину.

Віримо, що українська мати замість набувати не свої, холодні предмети, куплять своїй дитині українські стилеві дарунки і тим чином одночасно допоможе втерти не одну сльозу з очей наших найбідніших.

Щоб дати змогу всій українській громаді Ню Йорку допомогти дітям залишенців, базар поширив свої станки дарунками для старших. На базарі знайдете великий вибір вишиваних подушок, рушників, серветок усяких розмірів, а далі тарілок, свічників, касеток, фляконів, сільничок, попельничок та інших предметів, що надаються на дарунки також для ваших американських приятелів і знайомих, щоб познайомити їх з виробами українського народного мистецтва.

Передсвяточний базар відбувається від 7-го до 15-го грудня в Народнім Домі в Ню Йорку (кімната 31).

Ольга Сопевицька

Нюарк, Н. Дж.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Гостинний виступ Українського Театру в Америці. 22 вересня влаштував УТА під мист. керівництвом Й. Гірняка в залі Української Централі в Нюарку свою прем'єру п. н. „Князівна на горошині", муз. комедію-казку на 3 дії Р. Брюкнера в травестії українською мовою С. Левицького, в поставі О. Добровольської, музика проф. М. Фоменка, а оформлення сценічне і костюмів — О. Дядинюк. Заля була виповнена по береги добірною публікою. Батьки привели з собою своїх дітей, які вміли і щиро сміятись і тихесенько сидіти під час казкових сцен і чарівної музики. Треба радіти, що і діти, приявні на цій виставі, гарно згадують ще й тепер чарівну музику, казкові сцени та розмову дідуся зі сцени з дітворою на залі перед кожною дією. Ця п'єса — це безперечно один з виховних засобів для нашої дітвори. І тому дивно, чому деякі „титуловані батьки" не прийшли з своїми дітьми на цю виставу, бо і гра всіх без винятку артистів в цій п'єсі була мистецька.

Свято Української Зброї. Українські комбатантські організації в Нюарку, а саме: Відділи Тов-а б. Вояків УПА, ОбВУА, Тов-а Запорожців ім. полк. П. Болбочана і місцева станиця кол вояків І УД в порозумінні з місц. УЦК, Відділом УКК і Громадським Комітетом для відзначення 40-ліття Відновлення Української Армії і 15-ліття УПА влаштували Свято Української Зброї 13-го жовтня в залі Української Централі в Нюарку. В програмі свята, яке попередили відправлені того самого дня Богослужби в місц. українських церквах в намірenні Українського Вояцтва, було: відігравання амер. гимну дух. аркестрою „Сурма" з Джерзі Сиҭі, під дир. В. Губіцького. Свято відкрив полк. Калинович, а полк. Р. Долинський виголосив гарну свят. доповідь. Чол. хори ООЧСУ з Бейону, Картерету і Перт Амбою під дир. М. Кармелюка відспівали пісні: „Задзвенімо" — І. Воробкевича, повстанську: „Що то за прапор", „Слава Героям", і „Жнива" — Д. Котка. По гарній рецитації пань І. Кононів та В. Калин: „До Волі і Правди" (монтаж з творів М. Щербака, М. Боссалова і О. Бабія) — в друге виступила дух. оркестра і відіграла військові марші. Співом українського національного гимну закінчилося свято, на якому явилося дещо замало учасників, при чому замітна була відсутність на залі молодших віком кол. вояків українців, а є їх коло сотні на терені Нюарку і околиці. Найчисленніше явилися на святі старші віком члени місц. ОбВУА. Гарний був задум у спонзорів свята: може хоч воно причиниться до повного об'єднання українських комбатантів на терені Нюарку.

Окр. Збори Відділів УНСоюзу в Нюарку відбулися 18-го жовтня в залі Української Централі під проводом п. Ю. Баранюка. По звсуванні секретарем Окр. Комітету УНС в Нюарку д-ром О. Утриско про стан передконвенційної кампанії за приєднування нових членів до УНСоюзу та по оживленій дискусії рішено посилити цю акцію так, щоб окремі Відділи УНС (а є їх 13) в 100% приєднали намічене число членів.

Марія Геців, зам. Гончарук, здова по залізничому урядовцеві, у віці 68 літ, згинула трагічно на вулиці м. Нюарку 24-го жовтня ц. р. Перебуваючи на еміґрації у Відні, покійна втратила там сина, студента аґрономії, що згинув під час летунського налету, а опісля втратила і дочку, яка померла у Відні. Сама переселилася кілька років тому до ЗДА і осіла в Нюарку. Тут прийшлось їй працювати на життя та вона не занедбувала свого нац. обов'язку: була активним членом місц. 28 Відділу СУА та брала участь у підготові цієї організації до срібного ювілею. Вибиралась ввечері згаданого дня на співанку жін. хору та несподівано на вулиці стрінула трагічну смерть. Ще за життя покійна для вшанування пам'яти свого сина і дочки обіцяла собі зложену нею заощаджену готівку жертвувати на допомогу українському студентству. Скінчилося на цій постанові, бо покійна не залишила жадного завіщання відносно свого майна. Ненадійна смерть глибоко вразила тут. наше громадянство, яке взяло масову участь в її похоронах, а з окрема в Панахиді, на якій співав чол. хор „Трембіта". Покійно попрощали її знайомі пані О. Бемко і С. Олесницька в імені своїм і місц. 28-го Відділу СУА. Ненадійна смерть покійної повинна бути осторогою для всіх, щоб залишали завіщання про своє майно.

Срібний Ювілей 28-го Відділу СУА в Нюарку. 10-го листопада переживало українське громадянство, а з окрема українське жіноцтво в Нюарку світлий день в житті організації, яка має за собою гарне минуле, багатогранну працю, особливо під час другої світової війни і після неї. Значна грошова допомога на нар. цілі в заг. квоті 11,572 дол і 39 ц. — як виказує фінансове звідомлення у гарно виданому ювілейному альманасі тов-а а понадто вислана збірка одежі і взуття для української еміґрації в Европі, це справді великий осяг праці товариства. Про цю пророблену ювіляткою працю гарно написали у згад. альманасі пані О. Гординська у статті п. н. „Огляд діяльности 28-го Відділу СУА" і пані Л. Я. Гладка в статті „Завжди на стійці". Свято почалося Богослуженням у гр.-кат. церкві при Мортон Стр. та відправленням Панахиди за померлих 10 членів т-ва. Під час цих відправ в церкві співав чол. хор „Трембіта" під управою мґр. І. Городиського. На середині церкви стояли дві членкині з прапорами. В год. 4.30 по пол. почалось властиве свято, на якому при гарно уставлених столах в залі Української Централі засіло 250 осіб. При головному столі зайняли почесне місце: голова Централі пані О. Лотоцька і голова окр. комітету СУА в Ню Йорку пані Бенцаль та представники місц. організацій. По переведеній о. Лаптутою молитві, жін. хор тов-а (18 осіб) під управою пані О. Тарнавської відспівав американський гимн на гарно оформленій сцені, на якій видніла емблема товариства і мета її в ініціялах УСС (Україна Самостійна Соборна). Свято відкрила діюча голова товариства п. А. Настюк, згадавши про померлих членів. Опісля голова привітала пані О. Лотоцьку, голову Цедитралі СУА і паню Бенцаль та приявних делеґатів (ок) українських організацій, та дякувала всім жертводавцям, які причинилися до видання ювілейного альманаху товариства. Жін. хор проспівав гимн Союзу Українок. Пані К. Кузьма, довголітня касієрка, передала приявним фінансовий звіт товариства за 25 років. Пані В. Калин виконала рецитацію, а п. І. Кононів відспівала кілька народних пісень при акомпаніяменті пані Т. Богданської. І знову виступив на сцені жін. хор, співаючи пісні: „Геть́те думи" (слова Л. Українки, музика Білогруда). „Ой горе тій чайці небозі" та „Далека Ти, а близька нам" до слів В. Щурата, композиція С. Людкевича.

По перерві почався бенкет, на якому перебрала провід як товстмастер пані П. Кучкуда. Пані О. Лотоцька привітала ювілятку іменем Централі СУА та передала відзначення медалями трьом довголітнім членкиням за дотеперішню працю, а саме: пані К. Кузьма, П. Кучкуда і Степанії Присяжній. Пані Бенцаль привітала ювілятку від Окр. Ради СУА в Ню Йорку. Після того були дальші привіти. По відспіванні солісткою панею З. Воробець (сопрано) пісень: „Ой одна я" (музика М. Лисенка) і „Тайна" (музика С. Людкевича) та по виступі жін. квартету в складі пань: Наорлевич, І. Гнатів, Н. Войновської і А. Гнатиків, продовжувалися привіти. — Відспіванням гимну: „Ще не вмерла Україна" та молитвою, переведеною о. Лаптутою, закінчилось це небуденне Свято, гарно заплановане і переведене, яке залишило по собі миле враження і напевно ще більше зцементує жіночу організацію в Нюарку, яка започаткувала свій новий етап діяльности відкриттям бібліотеки для членів що другого четверга в домівці товариства в Українській Централі при 180 Вільям стр., в Нюарку.

О. У.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО „ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД В САМБОРІ"

Спомини про 1-ий Листопад 1918 р. в Самборі — випадало б доповнити тим, що сл. п. Андрій Чайковський їздив по шляхетських селах і підготовив був село Кульчиці коло 3,000 душ до походу на Самбір. Раненько вирушило майже ціле село чвірками Дрогобицькою вулицею.

Страх огорнув наляканих поляків, які бачили цей похід з близьких Кульчиць. Похід станув на ринку. Молодий учитель І. К. на очах всіх видряпався миттю на сам вершок ратуша та сів собі на статую оленя на вежі і самопевно і гордо заткнув синьо-жовтий прапор. Душею походу були той учитель і парох сл. п. о. Дмитро Гординський, дід мистця Святослава Гординського. Коли прийшли поляки в 1919 році, тоді першого пароха арештували, а село наше стало сіллю в очах поляків. Конче його хотіли ополячити. Та дух героя Відня і Петра Сагайдачного переміг. Вони обидва родом з Кульчиць. Потім „всце" скликували і паради коло церкви, які село солідно бойкотувало. Цей додаток був би у „Свободі" дуже милий спомин всім мешканцям села Кульчиць і інших сіл.

Може спомини про 1-ий Листопад в Самборі ч. 212 „Свободи" і спомни про Рудки (ч. 213) будуть товчком до численніших споминів. 40-ліття 1-го Листопада в 1958 році. Побажаним було б для майбутности подати такі спомини зі всіх повітів Рідного Краю.

о. М. Б.

ПРО СТЕПАНА ПОПЕЛЯ

Статтю, поміщену в числі „Свободи" з 26 листопада ц. р., п. заг. „Степан Попель переміг у шахових змаганнях", я бажав би в дечому доповнити з моїх споминів.

Дід Степана Попеля був вчителем в Тустановичах, селі відомому зі своїх дуже видатних копалень ропи. Батько шахіста б. п. о. Михайло був парохом в Комарниках, найбільшій в Турчанщині оселі сільської шляхти, та був широко відомий як проповідник. Помер в молодому віці в 1910 році.

Восени 1909 р. я обняв працю вчителя синів б. п. о. Попеля. Степан мав тоді 9 років і я приготовляв його до вступного екзамену до гімназії. Був здібним учнем і вже тоді виказував незвичайні здібності в шаховій грі. Ми не раз подивляли його оригінальні комбінації у тій гарній й шляхетній грі. Тож безсумнівно, що незвичайний дар Попеля до тієї гри був від народження, і це був Божий дар.

Монтреал, 1 грудня 1957

Мгр. Володимир Бучацький

ОЩАДНОСТІ АМЕРИКАНЦІВ СТАНОВЛЯТЬ ПОНАД 86 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Ню Йорк. — Голова ощадностевого комітету Луїс Б. Ландборґ повідомив, що в місяці вересні цього року американці заощадили 600 мільйонів долярів, і тепер загальні ощадності громадян цієї країни становить 86.3 більйонів долярів. В перших 9 місяців цього року американці заощадили 5,7 більйона долярів. До зросту ощадностей спричинилися збільшення дивіденд і реклямa.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „ВЕСЕЛКА".

СПИСОК Ч. 10.

	Передплата	Пожертва	Разом
Д-р М. Сатурський, Нюкомерставн	4.00	6.00	
Н. Мостович, Луїсвілл	4.00	2.00	
Б. Островський, Ошава	4.00	2.00	
Е. Держко, Шикаго	4.00	1.00	
Х. Зелінська, Филаделфія	4.00	1.00	
Н. Мігайчук, Августа	4.00	1.00	
В. Тарновецький	4.00	1.00	
К. Сепенко, Джерзі Сиҭі	4.00	1.00	
І. Бачинський, Монтреал	4.00	1.00	
М. Демянівський, Филаделфія	4.00	1.00	
П. Івасишин, І. Ст. Луїс	1.00	1.00	
К. Качмарова, Ст. Пол	1.00	1.00	
І. Юсько, Гадсон	1.00		
І. Дребет, Редінґ	1.00		
В. Гавриледь, Бостон	2.00		
Е. Борисюк, Филаделфія	2.00		
А. Лихо, Филаделфія	4.00		
А. Волосенко, Асторія	4.00		
Комітет Жінок, Гайтвілл	4.00		
І. Байляк, Трой	4.00		
Д-р Д. Фаріон, Парма	4.00		
А. Зінкевич, Ландедави	3.00		
В. Пелехович, Клівленд		10.00	
В. Семенина, Гамтон		5.00	
О. Коровицька, Клівленд		3.00	
В. Тимцюрак,		3.50	
Ф. Скібінський, Пібоди		2.00	
В. Гіль, Джерзі Сиҭі		2.00	
І. Підбірний, Толідо		2.00	
І. Мельник, Флінт		2.40	
В. Свириденко, Трой		2.00	
Е. Корпало, Асторія		2.00	
Д-р В. Білецький, Барров		2.00	
І. Кабачків, Ню Йорк		2.00	
М. Судомір, Моґадор		2.00	
К. Кізюк, Честер		2.00	
Г. Стоякевич, Гайстан		2.00	
Гр. Сметанюк, Клівленд		2.00	
Д. Чирко, Ню Йорк		2.00	
О. Пупко, Бостон		2.00	
Н. Саламаха, Пеорія		2.00	
Г. Зотовський, Ню Йорк		2.00	
М. Колісник, Вунсакет		1.00	
М. Максимчук, Филаделфія		1.00	
М. Ключенко, Шикаго		1.00	
К. Юськів, Елмайра		1.00	
А. Кушнік, Дітройт		1.00	
В. Герич, Квінс		1.00	
Р. Ваврів, Бронкс		1.00	
О. Налій, Нортгемптон		1.00	
В. Явдошин, Озон Парк		1.00	
В. Бошко, Шикаго		1.00	
Е. Волянин, Клівленд		1.00	
П. Марчиха, Филаделфія		1.00	
Л. Терлецька, Кембрідж		1.00	
В. Левицький, Скрентон		1.00	
І. Пахолюк, Сан Франціско		1.00	
В. Сик, Мейплвуд		1.00	
П. Ярема, Канзас		1.00	
о. І. Чумак, Филаделфія		1.00	
Ст. Романів, Клівленд		1.00	
З. Рудавська, Ст. Пол		1.00	
М. Гіщинський, Вашинґтон		1.00	
К. Мацілинський, Лорейн		1.00	
Р. Гусаківський, Бронкс		1.00	
Ст. Гончаренко, Міннеаполіс		1.00	
Г. Петраш		1.00	
Ст. Петричка, Шикаґо		1.00	
А. Калешок, Йонкерс		1.00	
Кошлачук, Ню Йорк		1.00	
В. Хміль, Гемтремк		1.00	
М. Пасланський, Вілкс Бері		1.00	
В. Кривуцький, Дітройт		1.00	
В. Сметана, Кліфтон		1.00	
Фірма „Лотус", Монтреал Тарас Баран		1.00	
Т. Василів, Шикаго		1.00	
М. Кривий, Клівленд		1.00	
С. Михайлюк, Ню Йорк		1.00	
М. Кохан, Вілмінґтон		1.00	
О. Музичишин, Вайтстон		1.00	
П. Мельничук, Дітройт		1.00	
О. Коцюба,		1.00	
П. Сухонів, Вілмінґтон		1.00	
Б. Дацківський, Ірвінґтон		1.00	
І. Демків, Ню Йорк		1.00	
М. Гузій, Ансонія		1.00	
І. Стеценко, Борто		1.00	
В. Горний Маратон		1.00	
В. Курило, Седар		1.00	
І. Паніж Міннеаполіс		1.00	
І. Стерпак, Гадсон		1.00	
В. Чайківський, Доркавілл		1.00	
Ст. Верній, Вашинґтон		1.00	
П. Пордан, Филаделфія		1.00	
І. Ганинич, Джонстон		1.00	
Разом	$ 71,00	$ 125,90	$ 196,90
Раніше проголошено	$ 1,028,90	$ 1,172,70	$ 2,201,60
Разом все . . .	$ 1,099,90	$ 1,298.60	$ 2,398,50

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ СУТО ДЕМОКРАТИЧНА УКРАЇНСЬКА БРАТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. СТАТИ ЇЇ ЧЛЕНОМ, — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І ВАШИХ РІДНИХ МАТЕРІЯЛЬНО. ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ СПІВВЛАСНИКОМ ЙОГО НАДБАНЬ І ВИБИРАТИ, ЧИ БУТИ ВИБРАНИМ В ЙОГО КЕРІВНІ ОРГАНИ.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

Спорт

УСТ ТРИЗУБ — СК ЛЮЗІТАНО ЛЮДЛОВ 3:1 (1:1).

Филаделфія, (УС). — УСТ Тризуб у своєму 5-му лігoвому старті в професійних першенствах ЗДА — переміг дня 24 листопада репрезентантів стейту Массачусетс СК Люзітано Людлов вислідом 3:1 (1:1) воріт. Це вже третя з черги виграна Тризуба 3:1. Досі виграв Тризуб з такими противниками: Бруклеттен Галіція 3:0, Нюарк Портуґіс 4:0, Фолл Ривер 3:1, Італія Бруклин 3:1. Українці Филаделфії втратили тільки 1 точку проти Помпеї Балтімор ремісом 1:1. Тризуб — зараз займає 3 місце у табелі АФЛіґи.

На стадіоні Сотерн Гай Скул, в присутності 1,200 глядачів — Тризуб відбув дуже завзяті змагання з італо - португальською командою, а маючи виразну перевагу — не мав щастя в добуванні воріт — і вислід держався нерішений до 85 мін. гри — 1:1. Щойно на прикінцевих мінутах Тризуб затверджує перемогу 3:1 — добувши довго очікуване рішення. Ворота, які рішили перемогу, добувають Чайка у 86 мін. і Еньо Чижович II у 89 мін. Треба признати футболістам Люзітано — що показали добре щільне криття нашого нападу і часто відбували рейд в наше запілля.

Дружини виступили в складах: СК Люзітано — Гаспер, Деніз, Батіста, Перейра, Коста І, Франціско, Ремлі, Ляйтер, Діяз, Коста II, Еді Суза, Берґляйтер, Дініз, Морес, Пелліні.

УСТ Тризуб — Леві, Гарсія, Куденко, Гарасим, Рач, Варга І, Варга II, Чижович II, Чижович III, Чайка, Бугар, Чернявський, д-р Павлічка, Марчук.

УСК НЮ ЙОРК УСПІШНО ПЕРЕЙШОВ ДРУГУ РУНДУ ЗМАГАНЬ ЗА ЧАШУ АМАТОРІВ ЗДА

УСК — Тукагоє СК 10:0 (2:0)

Ню Йорк, 1 грудня. — Другу рунду змагань за чашу аматорів ЗДА заграв УСК проти теперішнього лідера Істерн Дистрикт Ліґ і виграв їх у відношенні 10:0 у свою користь. Противник міг лише в першій половині до певної міри бути рівнорядним партнером, але у другій половині технічна перевага УСК-у таки вийшла виразніше на верх і тільки добрий воротар міг врятувати противника від ще вищої програної. Воротами УСК-у поділилися: Арндт (5), Наливайко (3), Вітюк та Павлюк по одному.

В УСК у без сумніву найбільше працьовитим і найбільше продуктивним був Арндт, хоч другі теж грали незле. — Склад УСК-у: Цьолко, Шміґель, Підгорецький, Наливайко, Колодій, Панкевич, Павлюк, Вітюк, Голока, Арндт, Василькевич, (Шпон, Гаврилюк). Інші висліди дружин УСК-у того дня:

Айнтрахт СК рез. „Б" — УСК рез. „Б" — 0:6, Пасейк СК юньйори — УСК юньйори „А" — 2:4, УСК юньйори „Б" — Френч СК юньйори — 6:3. Загальний біланс того дня: 4 змагання виграні з відношенням воріт 26:5 в користь УСК-у. (ix)

ЗМАГАННЯ ЗА ПРОФЕСІЙНУ ЧАШУ АМЕРИКИ В ШИКАГО

Леви — Вайкінґс 3:2 (1:1)

Неділя 1 грудня. — Розгри за професійну чашу Америки в стейтовій конкуренції в Іллиной добігають до кінця. В півфіналі Леви зустрілись із Вайкінґс та виграли його у відношенні 3:2. Цим Леви закваліфікувались до фіналу, в якому зустрінуться із Словакс. У змаганнях із Вайкінґс Леви, які несподівано програли останні змагання в осінній рунді у відношенні 4:2, і мабуть тому цим разом до змагань виступили з належною повагою до противника, показали себе на цілу клясу вище. Володіли вони впродовж цілих змагань кожною частиною площі і як виглядало з трибуни, дали Вайкінґс гарну лекцію гри в футбол. В порівнянні до гри відношення воріт 3:2 є дуже низьке. Воно, використавши всі стовідсоткові нагоди, могло потроїтись, однак тут ще далі проявлялися старі недомагання нападу. Під воротами противника Леви починають непотрібні комбінації, які тільки опізнюють акції та отруднюють нагоди до стрілів. Краще за всіх під цю пору справляється у Левів лінія помочі. В останніх змаганнях можна було вже яскраво завважити її тісний контакт з нападом та кращу прецизність в подачах. Стрільцями 3-х воріт Левів були в першій половині змагань Р. Маркевич та в другій по одному Ляхів та Стахровський. Крім згаданих в команді Левів змагались ще: Мерч, Андрушко, Терлецький, Мелешко, Ляхів, Сишик, Романенко, Бахір, Караван, Лоско, Куцан.

М. Маркевич

„ЧЕРНИК" (ДІТРОЙТ) — БАВАРІЯ 3:0 (2:0)

Дітройт. — Не зважаючи на сильний і пронизливий вітер і холодну погоду, понад дві сотні симпатиків футболу приглядалися цікавим і повним емоції змаганням двох дружин, які змагались за квиток вступу до фінальних змагань стейту Мишиґен, — за аматорську чашу Америки. Переможцем вийшов цілком заслужено „Черник", який домінував на грищі, і диктував гру противникові. Усі змагуни „Черника" грали добре з певною дозою посвяти і жертвенности.

У складі „Черника" грали: С. Кучабський, Т. Дудун, Д. Краффорт, Я. Присяжнюк, І. Чипчар, Т. Страт, д-р Дойґ, Л. Кіналь, Ю. Кучабський, Б. Савка, Г. Мельник, Р. Кахній.

Ворота добули: Р. Кахній, Г. Мельник, Ю. Кучабський.

В. Дигдала

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Ті, що відійшли у вічність

Торонто, Канада. — 27-го листопада помер трагічно Василь Гладун. Похорон відбувся в Едмонтоні 3-го грудня цього року. Покійний був довгі роки головою Крайової Ради МУН, почесним президентом МУН, містоголовою КЕ УНО Канади, був давніше управителем „Нового Шляху", членом Дирекції УНВ Спілки та членом добродієм Українського Визвольного Фонду.

Колін, Чехословаччина. — 20 листопада 1957 в Коліні, Чехословаччина, помер учасник визвольних змагань Іван Попель-Сулима. Покійний народився в 1891 р. в Галичині. В складі українських військових частин був інтернований в Йозефові. Після звільнення з табору закінчив правничі і філософічні студії в Празі та займав посаду повітового судді в Коліні. Поза своєю фаховою працею не переставав цікавитися громадськими та культурними українськими справами. Зокрема близько брав до серця справу Музею Визвольної Боротьби в Празі, якому, бувши завзятим аматором-фотографом, безкорисно виконував різні репродукції, світлив образки українських пам'яток і т. п. Також часто відвідував близькі до Коліна Подєбради, цікавився працею Українського Технічного Інституту і виконав багато світлин з життя нашого подєбрадського культурного осередку. Останні роки свого життя, вже на емеритурі, присвятив великій праці — складенні українсько-словацького словника. Більш чотирирічна його праця над цим словником добігала до кінця, залишилося дати до порядку ще пару літер. Важка хороба (рак легенів) унеможливила цьому скромному, але шляхетному і вірному приятелеві української культури, докінчити свою працю.

Хрущов каже, що ракета Спутніка І упала в ЗДА

Москва. — Нікита Хрущов заявив на прийнятті у фінській амбасаді в Москві в минулу п'ятницю, що ракета Спутніка І впала в неділю 1 грудня в Алясці, на американську територію, і що американці не хочуть віддати большевикам ту совєтську „власність". Хрущов з огірченням висловлювався про „американську чесність", до якої — мовляв — задарма відкликувались Совєти, домагаючись звороту ракети Спутніка І-го. Те саме оскарження в детайлізованій формі подав офіційний комунікат пресової аґенції ТАСС-а з останньої суботи. Кажеться там виразно, ніби-то Спутнік І впав „на території Альяски і західнього побережжя Північної Америки". Пресовий референт Білого Дому Джеймс Гаґерті заявив у зв'язку з цим, що офіційним чинникам у Вашинґтоні нічого не відомо, наче б ракета впала на американську територію. Командант у Форті Ґрілі на Алясці дістав приказ розслідити ближче повідомлення, що бачили там якийсь раптово падаючий горіючий предмет. Д-р Фред Віпл, директор Смитсонської Астрофізикальної Обсерваторії у Кембридж, Месс., заявив, що він дістав звідомлення від науковців на Алясці, що це впали метеори на Аляску. Однак одинаково згадана Смитсонська Обсерваторія, як обсерваторія Менчестерського університету в Англії ствердила була, разом із совєтськими обсерваторіями, що Спутнікова ракета наблизилася була до стратосферичної смуги Землі і їй грозить спалення та упадок на Землю. Військо на Алясці не могло було негайно перевести розшуків тому, що там була кількаденна сніжна метелиця і тепер лежить там глибокий сніг. Американський секретар оборони МекЕлрой, який в минулу суботу прилетів до Лондону у зв'язку з конференцією НАТО у Парижі 16 ц. м., заявив, що ніхто в Америці не є заінтересований в куснику стопленого і поламаного заліза.

АФП-КІО викинули із свого членства Братство Шоферів

Атлантик Сіті, Ню Джерзі. — 6-го грудня Конвенція Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій більшістю голосів у відношенні 5:1 викинула зі свого членства Міжнародне Братство Шоферів тому, що воно само не хотіло очистити свій провід від злочинних елементів. Це рішення запало після того, як відкинули пропозицію залишити можливість вибраному голові Братства Шоферів Джеймсові Р. Гоффі зрезиґнувати з головства в організації, яка нараховує 1,333,000 членів, та тим способом вможливити членам АФП-КІО самим впорядкувати свої справи. За викиненням голосували 10,458,-598 голосів, проти було 2,266-ку, де його судять за підслухування телефонічних розмов, таке: „АФП-КІО не заснували нас, і вони не можуть нас послабити". Гоффа твердив, що АФП-КІО веде „угодову політику у відношенні до Конґресової Комісії, яка своїми переслухуваннями хоче послабити робітничий рух".

Короткі Вістки

● **У Будапешті** — твердять мадярські втікачі у Відні — відбувається закритий „судовий" процес проти генерала Іштвана Ковача, полк. Шандора Копачі, колишнього шефа будапештської поліції, полк. Денеша Сабо і генерала Пала Малетера — найвищих військових керівників минулорічної мадярської революції, що їх мадярський кат Сєров підступно заманив був для „переговорів" до совєтської військової кватири і заарештував. Усіх їх обвинувачують в зраді, шпигунстві і намаганні скинути „народну" владу, щоб встановити „фашистський" режим.

● **Недалеко міста Сухумі** на Кавказі, в оселі, що була колись власністю царської родини, від 1946 до 1955 року перебувало з родинами 175 вивезених большевиками німецьких атомових і ракетних експертів, в тому числі славний учений, барон Манфред фон Арденне. 16 родин мали окремі домики. Вся ця оселя була обнесена кільчастим дротом і стояла під безперервним військово - поліційним наглядом. Німецькі вчені і їх родини мали добрий харч і пристойний одяг, але їм не вільно було виходити поза оселю без поліційного конвою. Іноколи дозволяли їм виїжджати на закупки до міста або над Чорне море. Деякі з цих учених вже вернулися разом з німецькими репатріянтами. Однак, в СССР буцімто перебуває ще понад тисяча німецьких науковців.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ. — 114 Відділ ім. св. Володимира, подає до відома, що місячні збори Відділу відбудуться, дня 15-го грудня 1957 р., о год. -:30 по пол., в залі при церкві св. Володимира при Cortez і Oakley. Проситься членів прибути численно і точно. — М. В. Нукольс-Ткачук, голова; В. Бережан, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий, Відд. 70, повідомляє, що місячні зобори відбудуться у середу, 11-го грудня, о год. 7-ій веч., в Укр. Домі — 433 Hoboken Ave. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Чвертьрічні збори Б-ва св. Андрея Первозванного, Відд. 66, відбудуться в п'ятницю, 13-го грудня 1957 р., о год. 8-ій веч., в залі укр. кат церкви Чесн. Хреста під ч. 37-09, 31st Ave, Astoria, L. I. На порядку зборів дуже важливі справи. Довгуючих проситься вирівняти залеглості. — В. Глют, рек. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Річні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371, відбудуться в п'ятницю, 13-го грудня 1957 р., о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 508 — 18th Ave. На порядку: звіти урядників відділу, а також вибір нової Управи на наступний рік. Кожний член повинен бути на зборах. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

✝

Посмертна Згадка

РОЗАЛІЯ КУЛЬЧИЦЬКА, членка 96-го Відд. УНСоюзу в Питсбурґу, Па., померла 9-го листопада 1957 р., по довгій і тяжкій недузі, проживши 65 р. Залишила у смутку чоловіка Атаназа, одного сина, невістку, три доньки, двох зятів і одну внуку. До УНСоюзу належала від 1922 року. Народилася в с. Товарня, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Похорон відбувся 12 листопада 1957 р., з укр. кат. церкви св. І. Хрестителя, при 7-ій і Карсон вул., звідки Тлінні Останки, при участі Родини, Членів Б-ва і Приятелів, відпроваджено на цвинтар св. І. Хрестителя в Питсбурґу, Па. — В. Й П!
Секретар

МАРІЯ БАТЮК, членка 421 Відд. УНСоюзу в Томастон, Конн., померла 13-го листопада, по довгій і тяжкій недузі, на 67 році життя. Покійна походила з с. Лисичинці, пов. Збараж. Полишила у смутку чоловіка Василя, трьох синів: Степана (Lt. Comdr. US Navy, Pensacola, Fla.), Миколу в Томастоні і Пилипа, три невістки і 8 внуків. Похорон відбувся з укр. кат. церкви св. Михаїла в Тервіл, Конн., на кладовище в Тервіл. Похоронний обряд відправив о. Ігор Пеленський. — В. Й П!
Ю. Береза, секр.

АННА ШЕРЕМЕТА, членка 158 Відд. УНСоюзу в Бруклині, померла 16-го листопада 1957 р. на 71 році життя. Покійна народилася в с. Боянець, пов. Жовква, Зах. Україна. Полишила у смутку доньку Анну, двох синів Івана і Василя, зятя та внуків. Похорон відбувся 20-го листопада 1957 р., з пох. заведення до церкви св. Духа в Брукліні, при участі Родини, Приятелів і членів Відділу — В. Й П!
Саноцький

● Р О З Ш У К И ●

Наклович Лев пошукує
НАКЛОВИЧІВ
СЕРГІЯ, ЮЛІЯНА І ОЛЕГА,
нар. в селі Довго-Мостиська, біля Перемишля.
Прошу голоситися на адресу:
Ярослав КОВАЛИШИН
615 Pavonia Ave.
Jersey City, N. J.

Стефан Білан пошукує
ДМИТРА ГАЛОНЬКА,
с. Павла, бувшого теолога, який походить з села Зелене, повіт Грималів, Галичина, а тепер знаходиться у ЗДА. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Stephan BILAN
248 Beachwood Ave.
Hamilton, Ont., Canada

КАТЕРИНУ КАТРУК,
нар. в с. Красилівка, пов. Товмач, восвід. Станиславів — вийшла заміж за **Юрка Авріяченого**, який нар. в с. Горішні Кривотули, пов. Товмач, восвід. Станиславів — **пошукує Мартин Катрук**, нар. в с. Красилівка, пов. Товмач, восвід. Станиславів, син Тетяни і Володимира Катрука. Прошу писати на мою адресу:
Marcin KATRUK
223 Whitton St.
Jersey City, N. J.

Пошукую брата,
МИКОЛУ ЯВНОГО,
родом з Зарудя. Останні відомості подав в році 1944 з околиці Хемніц, Східня Німеччина. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:
Гр. ЯВНИЙ
81 Grand Street
Jersey City, N. J.
Заграничні часописи просимо передрукувати.

Клюфас Іван,
урodж. в с. Ніновичі, пов. Ярослав, переселений на Схід, **пошукує свого стрийка**
МИХАЙЛА КЛЮФАСА,
сина Івана. Мав би перебувати в Ню Йорку. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Iwan ZYGA
1563 Ridgewood Ave.
Lakewood 7, Ohio

Пошукую мого брата
СТЕФАНА ШЕВЧИКА,
із села Стара Вірча, пов. Перемишль, Зах. Україна. Хто знав би про нього, або він сам, прошу голоситися на адресу:
Joseph SZEWCZYK
2428 W. Cortez St,
Chicago 22, Ill., USA
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
Адреса ....

ТАРЗАН, ч. 3978. Чи гріб у воді?

Проте, хоч Тарзан і був беззахисним, внаслідок упадку, він зумів уникнути ножа француза!

Генрі з поспіхом метився. Знаючи, що мавполюдина приголомшена, він занурив голову Тарзана під воду... вирішивши тримати її там доти, поки він не захлинеться.